

Resolusjon etter konferansen Digitála Ránnjááhkut – Digitale Nabokjerringer

Konferansen Digitála Ránnjááhkut – Digitale Nabokjerringer ble arrangert som en reaksjon på de siste årenes polariserte debatt rundt det samisk-norske, der holdningene og fordommene ovenfor det samiske ofte har bygget på mangelfull kunnskap og respekt.

I Tromsø blusset samehatet opp i kjølvannet av valgkampens debatt rundt innlemmelse av og utmeldelse av Tromsø i det samiske språkforvaltningsområdet. I andre nordnorske byer har skilting på samisk ført til voldsomme diskusjoner i media og på nettet. I tilknytning til disse debattene har mange samer opplevd diskriminering på bakgrunn av sin etnisitet. Nettdebatter har vært preget av negative holdninger til det samiske, som man trodde tilhørte fortiden, og samer har måttet forsvare sin bakgrunn, identitet og kultur.

Konferansen har prøvd å finne svar på hvordan vi kan få bukt med de negative holdningene og fordommene som eksisterer mot samer, og hvordan samer bør ta til motmæle mot slike krenkelser i det offentlige rom.

Hverdagsrasisme rettet mot samer er knyttet til at kunnskapsnivået om samisk kultur og historie er veldig lavt blant befolkningen generelt og det finnes mange vrangforestillinger og fordommer om samene. Dette gjelder både blant lærere og elever i den norske skolen.

Hvilke tiltak burde settes i gang?

- For å øke kunnskapen om det samiske i skolen, må det lages flere lærebøker i historie og samfunnsfag, både på samisk og norsk. Disse må ha et samisk perspektiv og gjerne være skrevet av samiske fagfolk. For å kvalitetssikre materialet bør Kunnskapsdepartementet og Sametinget ha en sentral rolle i dette arbeidet.

- Det bør lages et undervisningsopplegg om samisk kultur, identitet og historie som skal gis til alle studentene på lærerutdanningene i Norge. Her kan Universitetet i Tromsø i nær dialog med Kunnskapsdepartementet og Tromsø kommune være en pilotkommune, som kan være en mal for andre lærerutdanninger i landet og kommuner med samisk befolkning.

- Videreutdanningstilbud innen utdannings- og helsesektoren i samisk kultur, identitet og historie bør utvikles og gis til alle ansatte i kommuner hvor det finnes samisk befolkning.

- Det burde opprettes en sannhetskommisjon, og denne kommisjonen skal ha som mål å vurdere sannhetsgraden i utsagn som berører samiske saker, samt å påpeke feil og mangler der disse finnes. Sannhetskommisjonen bør enten drives statlig eller være fellesnordisk. Tromsø burde ta initiativ til å sette igang denne. Et ledd i denne prosessen kan være å opprette en faktadatabase om samisk kultur, både historisk og samtidig.

- Turistnæringen fronter ofte noe de kaller "samisk kultur", men som ikke alltid belyser virkeligheten på en god nok måte. Sámi Allaskuvla/Samisk høgskole i Kautokeino har hatt et sertifiseringskurs for guiding i samisk. Dette burde institusjonaliseres i større grad.

- Museer har en stor rolle når det gjelder formidling av samisk kultur, og derfor er det viktig at museumsutstillinger må reflektere ikke bare historie, men også den moderne samiske samtiden. Museene burde oppdatere sine samiske utstillinger, slik at dette er tilfelle i større grad enn det er mange plasser i dag.

- Det burde settes i gang et samarbeid med organisasjoner som jobber med blant annet menneskerettigheter, ungdomsrettigheter og urfolksrettigheter. Så langt har disse i sitt arbeid lagt veldig lite vekt på det samiske.

- Mange vet ikke at man kan melde inn tilfeller av diskriminering til Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO), dette kan gjøres på epost til post@ldo.no, per brev til LDO, postboks 8048 Dep, 0031 Oslo, eller via nettsiden <http://ldo.no>. LDO oppfordrer også alle som har opplevd diskriminering til å melde inn saken til dem.

- Det er nødt til å utarbeides en helhetlig strategi for å ta tak i negative holdninger og fremme gode holdninger til det samiske hos majoriteten.